

РЕШЕНИЕ

№ 1094

гр. София, 25.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на десети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Машев
Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря Валентина Игн. Колева
като разгледа докладваното от Красимир Машев Въззивно гражданско дело
№ 20211000503884 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 265893/27.09.2021 г., постановено по гр. дело № 16159/2018 г. по описа на СГС, ГО, I-1 с-в, частично са уважени предявените конститутивни иски с правно основание чл. 75, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.) – макар в тази правна норма тези иски да са назовани „осъдителни“ (с тези иски се цели съдът да допусне поисканата правна промяна, а именно отчуждаване в полза на държавата на притежавано от проверяваните лица имущество, придобито от незаконен източник), за отнемане в полза на държавата от патримониума на М. М. А. и С.Г. Б.-А. на основание чл. 62 и чл. 63, ал. 1 и чл. 72 ЗОПДНПИ (отм.) на следното имущество: 1) л. а. „Мерцедес“ Е 320, с рег. № *****; 2) л. а. „Фолксваген Пасат“, с рег. № *****; 3) сумата от 5000 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 24.10.2015 г. л. а. „Мерцедес“ Ц 180, с рег. № *****; 4) сумата 1700 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 03.12.2010 г. л. а. „Фолксваген Пасат“, с рег. № *****; 5) сумата 3400 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 03.10.2014 г. л. а. „Мерцедес“ 300Е, с рег. № *****; 6) сумата 6200 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 04.04.2014 г. джип „Гранд Чероки“, с рег. № ***** и 7) сумата от 20 лв., представляваща равностойността на 2 дружествени дяла от „Дикме-49“ ЕООД (този иск е предявен и уважен само срещу М. М. А.).

Отхвърлени са исковете за отнемане в полза на държавата по ответници и имущества, както следва: А) от М. М. А.: 1) сумата от 4889,58 лв., представляваща вноски през 2015 г. по разплащателна сметка ***** - в евро; 2) сумата от 1481,01 английски лири, в легова равностойност на 3210,13 лв., представляваща извършен превод по система

MoneyGram от Великобритания с наредител Ю. Х. Х.; 3) сумата от 9779,15 лв., изтеглена на каса по сметка ***** - в евро; 4) сумата 1330 лв., представляваща погасителни вноски по разплащателна сметка с кредитна карта ***** - в лева и 5) сумата 2412 лв., прехвърлена от сметка *****; Б) от С.Г. Б.-А.: 1) сумата 733,62 лв., представляваща погасителна вноска по договор за паричен кредит № PLUS-01189319; 2) сумата 3262,09 лв., представляваща погасителни вноски по договор за паричен кредит № PLUS-01225546; 3) сумата 29624,08 лв., представляваща вноски в периода от м. 11.2008 г. до 2015 г., вкл. по сметка /спестовен влог/ *****; 4) сумата 481,55 лв., представляваща начислени лихви по сметка /спестовен влог/ ***** - в евро; 5) сумата 3911,66 лв., представляваща направена вноска през 2015 г. по разплащателна сметка ***** - в евро; 6) сумата 977,92 лв., представляваща направена вноска през 2015 г. по сметка /спестовен влог/ ***** - в евро; 7) сумата 66,29 лв., представляваща сума от извършени преводи от трети лица през 2011 г. и 2016 г. по разплащателна сметка *****; 8) сумата 3868,94 лв., представляваща погасителна вноска по разплащателна сметка ***** - в лева; 9) сумата 9781,13 лв., представляваща извършени вноски по сметка ***** - в евро и 10) сумата 150,30 лв., представляваща начислени лихви по сметка ***** - в евро.

Ищецът е обжалвал първоинстанционното решение в частта, в която предявените от него конститутивни искове са отхвърлени. Въззивникът поддържа, че, тъй като разпоредбата на чл. 72 ЗОПДНПИ (отм.) предвижда възможност на държавата да претендира равностойността на имуществото, което вече е напуснало патримониума на проверяваното лице, е допустимо в материалноправния смисъл на това понятие да се присъди равностойността на паричните суми, които са преминали от банковите сметки на проверяваното лице. Следователно, трябва да се отнемат в полза на държавата паричните средства, които през проверявания период са постъпили в банковите сметки на ответниците, но преди налагане на запора те са се разпоредили с авоара по тях.

Въззиваемите-ответници са подали в законоустановения срок писмен отговор, в който излагат правни доводи за нейната неоснователност.

Ответниците са обжалвали първоинстанционното решение в частта, в която са уважени предявените конститутивни искове. Въззивниците релевират доводи за необоснованост на обжалвания съдебен акт, като считат, че от събраните по делото доказателства не се установяват всички правопораждащи предявеното материално право юридически факти - незаконосъобразно не били взети предвид установени източници на приходи, а били включени множество разходи, за чието извършване през проверявания период липсват доказателства. Твърдят, че при изчисляване на придобитото от ответниците имущество през проверявания период съдът не е взел предвид началното салдо, с което проверяваните лица са разполагали. Въз основа на тези правни доводи считат, че ищецът не е установил, че през проверявания период е налице значително несъответствие по смисъла на определителната норма, уредена в § 1, т. 7 от ДР на закона, т.е. че несъответствието между имуществото и нетния доход надвишава 150000 лв. за целия проверяван период

Въззиваемият-ищец е подал в законоустановения срок отговор на въззивната жалба (наречена „насрещна въззивна жалба”), в който излага становище за нейната неоснователност, като поддържа, че в процеса на доказване са установени всички материални предпоставки, обуславящи възникването на потестативното право за отнемане в полза на държавата на процесните суми.

Въззивните жалби са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, поради което са

допустими.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата, освен когато трябва да се приложими императивна материалноправна норма, какъвто е настоящият случай.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

Съдът, като съобрази правните доводи на страните, събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

СГС, ГО, I-1 с-в е бил сезиран с кумулативно обективно съединени конститутивни искове с правно основание 75, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.). Но съгласно правната норма, уредена в § 5, ал. 2 (нов - ДВ, бр. 1/2019 г.) ЗПКОНПИ, неприключилите проверки и производства пред съда по отменения ЗОПДНПИ се довършват по реда на този закон. Тази разпоредба е процесуална, поради което с новия закон не са преуреждат материалните предпоставки, обуславящи възникването на предявеното потестативно право, поради което всички правопораждащи юридически факти трябва да се подведат под приложимите материалноправни норми, уредени в отменения ЗОПДНПИ. Следователно, настоящата съдебна инстанция трябва да квалифицира предявените конститутивни искове по чл. 75, ал. 1 от ЗОПДНПИ (отм.).

За да възникне потестативното право на държавата за отнемане на незаконно придобито имущество, трябва в обективната действителност да бъдат осъществени следните материални предпоставки (юридически факти): 1) лицето, с когото останалите проверявани правни субекти са в граждански брак или са негови непълнолетни деца през проверявания период, да е привлечено като обвиняем за престъпление измежду тези, които са изброени в чл. 22, ал. 1 от закона; 2) през проверявания период да е налице значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице по смисъла на определителната разпоредба, уредена в § 1, т. 7 от ДР на закона – при несъответствие между имуществото и нетния доход, надвишаващ 150 000 лв. за целия проверяван период (в редакцията на тази дефинитивна разпоредба към релевантния момент - проверяваният период е от 28.04.2007 г. до 28.04.2017 г., т.е. след изменението на тази правна норма през 2016 г.); 3) въз основа на доказателствата по делото да е формирано основателно предположение, че придобитото от проверяваното лице имущество е от незаконен източник, като съгласно определителната правна норма, уредена в чл. 21, ал. 2 ЗОПДНПИ (отм.), обосновано е онова предположение, когато се установи значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице (над 150000 лв. – изменението на материалната правна норма, уредена в § 1, т. 7 от ДР на закона, с ДВ, бр. 103/2016 г., действа *ex nunc*); 4) имуществото да е придобито в срока по чл. 27, ал. 3 от закона – в период от 10 години назад от предявяване на иска и 5) то да не е придобито със законен източник на средства.

Първите четири материални предпоставки следва да бъдат установени от ищеца чрез

пълно и главно доказване по правилата на чл. 154, ал. 1 ГПК, а на ответника принадлежи процесуалното задължение (доказателствената тежест) да установи, че имуществото, което е на значителна стойност, е придобито със средства от законен произход (в този смисъл са и задължителните за правоприлагащите органи тълкувателни разяснения, дадени в ТР № 7/30.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 7/2013 г., ОСГК – „Неустановяването на законен източник за придобиване на имущество не замества основателното предположение..., а само освобождава Комисията от тежестта да я установи по несъмнен начин”), което, макар и да е прието по приложението на чл. 4 ЗОПДИППД (отм.), в тази част не е загубило своето действие.

ВКС вече е формирал константна практика по правилното тълкуване и прилагане на ЗОПДНПИ (отм.) - с Решение № 97/18.05.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3224/2017 г., IV г. о., ГК, препотвърдена с Решение № 137/02.11.2018 г. по гр. д. № 2507/2017 г., IV г. о. на ВКС, Решение № 83/20.07.2020 г. на ВКС по гр. д. № 4939/2017 г., IV г. о., ГК; Решение № 147/16.09.2019 г. на ВКС по гр. д. № 1998/2018 г., IV г. о., ГК и пр., поради което настоящият съдебен състав следва да се ръководи от принципните правни постановки в Решение № 97/18.05.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3224/2017 г., IV г. о., ГК, които за целите на настоящото изложение трябва да се цитират, като важните за правилното решаване на настоящия спор съждения трябва да се подчертаят - за яснота на изложението и на страните.

Приход е всяко **постъпление** на имуществено благо в патримониума на правния субект, а разход - всяко **напускане** на имуществено благо от същия патримониум... Задължение да отчитат приходите и разходите си имат само търговците и другите физически и юридически лица, които по закон са длъжни да водят счетоводство. Останалите лица не са длъжни да отчитат и доказват нито приходите, нито разходите си. **Приходи и разходи не подлежат на отнемане по никакъв ред...** Доход са имуществените блага, с които се увеличава патримониума на лицето в резултат на получените приходи от отделна дейност и извършените разходи, свързани с осъществяването на дейността. Доходите могат да бъдат законни и незаконни, доколкото са свързани с определена дейност, която може да е забранена със закон (дейността може да е абсолютно забранена, да е подчинена на особен режим, който позволява само на определени лица да я извършват или да е забранено извличането на доход от тази дейност) или незабранена. **Само доходите от забранена със закон дейност са незаконни** (те са **краен брой**, тъй като са **изрично и изчерпателно** посочени в действащите към съответния момент закони), **всички останали доходи** от всякакви възможни дейности са законни (те са **неизброими**). Затова **доход** може да бъде отнет само на основание чл. 53, ал. 2, б. „б” НК, когато той произтича от надлежно установено по реда на НПК престъпление, ако придобитото чрез престъплението (според терминологията на НК) не подлежи на връщане или възстановяване. На това основание по наказателноправен ред може да бъде отнета равностойността на придобитото чрез престъплението, ако то липсва или е отчуждено.

На основание чл. 4 ЗОПДИППД (отм.), т. е. по гражданскоправен ред **не може** да бъде отнет доход, а **имущество** (придобито от престъпна дейност). По гражданскоправен

ред на основание чл. 4 ЗОПДИПД (отм.) на отнемане подлежи имущество - при наличието на обосновано предложение, че неговото придобиване е свързано с престъпната дейност на лицето. На отнемане по реда на този закон обаче подлежи **налично** имущество, което съществува в патримониума на проверяваното или свързаните с него лица. Имущество, което е **напуснало** патримониума на проверяваното лице, не може да бъде отнето от него: ако имуществото се намира у свързани лица, то се отнема от тях; а ако е отчуждено в полза на трети лица, на отнемане подлежи равностойността на отчужденото имущество, когато отчуждаването е противопоставимо на държавата; а ако отчуждаването не е противопоставимо на държавата, имуществото се отнема от „приобретателя”.

Не са от забранена със закон дейност, т. е. законни са не само някои от посочените в § 1, ал. 2 ДР на ЗПКОНПИ доходи, но също и: недекларираните доходи (всички декларирани за нуждите на данъчното облагане доходи се предполага да са законни); посочените и внесени по митническа декларация доходи също са законни, когато има данни проверяваният да е работил, макар и неофициално, в чужбина, но същите (или част от тях) може да са незаконни, ако напр. проверяваният е осъден за квалифицирана контрабанда; законни са също и доходите от полагане на труд или осъществяване на стопанска дейност в т. нар. „сива икономика”; доходите от гадателство, лична проституция и други дейности, които не всеки е готов да признае, че е извършвал.

Източниците на финансиране може да бъдат собствени и привлечени: собствени са наличното имущество и доходите (приходите минус разходите за осъществяването на дейността), а **привлечени са кредитите (заеми)** и субсидиите (безвъзмездни помощи) или даренията (грантове). Не винаги източникът на финансиране е източник на забогатяване. Източник на забогатяване не може да е нито наличното имущество (то се трансформира в новопридобитото), **нито кредитите**, защото с получаването им възниква задължение за тяхното връщане... Източникът на финансиране е незаконен, ако **доходът е незаконен**. Във всички останали случаи източникът на финансиране е законен. Кредитът е законен източник на финансиране, но получаването му не обогатява кредитополучателя. Кредитът обяснява временното превишение на придобитото имущество над дохода. Забогатяване ще е налице, когато кредитът бъде върнат от доходи или безвъзмездни помощи и дарения. Ако кредитът още не е върнат или бъде върнат от осребряване на придобитото или друго налично имущество, няма да е налице забогатяване.

Придобито имущество са всички имуществени блага, които субектът **някога е притежавал**; а отчуждено имущество е придобито имущество, което в следствие е напуснало патримониума на собственика, тъй като е преминало в собственост на друго лице (чрез сделка, по давност или публичен акт с отчуждително действие). Преобразувано имущество е имуществено благо, което в резултат на фактически или правни действия е трансформирано в друго имуществено благо. **Притежавано** имущество е придобито имущество, което **продължава** да се намира в патримониума на субекта, тъй като не е отчуждено или изоставено, нито е потребено, обезценено (в т. ч. повредено или изхабено), унищожено или погинало. Непритежавано е имущество, което е било придобито, но вече е

напуснало патримониума на лицето, тъй като е отчуждено, изоставено, потребено, обезценено (в т. ч. повредено или изхабено), унищожено или погинало. Притежаваното имущество има придобивна стойност, която показва какъв паричен ресурс е вложен за неговото придобиване, както и стойност при отчуждаване, която показва какъв паричен ресурс е получен при отчуждаването му (след приспадане на разходите за подобрения). На основание чл. 62 ЗОПДНПИ (отм.), т. е. по гражданскоправен ред не може да бъде отнет доход, а **имущество** (което е незаконно придобито). **Незаконно** придобито може да е **само** имуществото, влязло в патримониума на проверяваното и свързаните с него лица **през изследвания период**, което е **налично в края на този период**. Не може да се установява незаконност на която и да било част от имуществото, което проверяваното и свързаните с него лица са притежавали в началото на изследвания (за всяко от тях) период... В § 1, т. 7 от ДР на ЗПКОНПИ е посочено значението на понятието „Значително несъответствие” - онзи размер на несъответствието между имуществото и нетния доход, който надвишава 150000 лв. за целия проверяван период (а не година по година, в какъвто смисъл са извършените изчисления от Комисията). В мотивите на решение № 13/13.10.2012 г. по конституционно дело 6/2012 г. IV, т. 1 на Конституционния съд на Република България, е прието, че на изследване подлежи имуществото, с което проверяваният е разполагал в началото и края на изследвания период, увеличението му през същия период от законни източници (трудова дейност, частно предприемачество, наследяване, сделки и пр.), направените през това време разходи и възникналите задължения.

На отнемане по реда на този закон също подлежи **налично** в края на изследвания период имущество, което **съществува** в патримониума на проверяваното или свързаните с него лица. Имущество, което е **напуснало** патримониума на проверяваното лице **не може** да бъде отнето от него - ако то се намира у свързани лица, **отнема се от тях**. Ако в края на изследвания период лицето **притежава незаконно придобито имущество**, но то или някаква част от него **липсва** (освен при кражба, погиване или друго събитие, за което ответникът няма вина) или е **отчуждена**, отнема се съответната равностойност към този момент. **Не може** да се отнеме **равностойността на имущество**, което е **преминало** през патримониума на проверяваното лице, т. е. **не е в негово притежание в края на изследвания период**, тъй като не е необходимо да се доказва, че равностойността на отчужденото през изследвания период имущество е вложена в придобиването на друго имущество до изтичането на този период. Когато придобито през изследвания период имущество е отчуждено възмездно, тези обстоятелства могат да имат правно значение **само** доколкото има разлика между придобивната стойност и стойността при отчуждаването: ако придобивната стойност е по-висока, разликата е разход, а ако стойността при отчуждаването е по-висока, разликата е доход. Дали този доход е законен ще се установи, след като бъде преценен размерът на превишението, ако е налице такова в края на изследвания период.

За да достигне до правния извод, че през целия процесен период при установяване на салдото между приходите и разходите на семейството извършените разходи от ответниците за придобиване на имуществото, предмет на предявените конститутивни иски, надвишават

значително техните законни приходи (над 150000 лв. - съгласно определителната правна норма, уредена в § 1, т. 7 от ДР на закона), представляващи „нетните доходи” по смисъла на определителната разпоредба на § 1, т. 5 от ДР на закона (приходи или източници на финансиране, намалени с размера на извършените обичайни и извънредни разходи от проверяваното лице и членовете на семейството му, като „обичайни разходи” са разходите за издръжка на лицето и на членовете на семейството му съобразно данните на Националния статистически институт – арг. § 1, т. 6 от ДР на закона), първоинстанционният съд е приел, че от приетата по делото СИЕ се установявало, че е налице несъответствие между имуществото и нетния доход на проверяваните лица през релевантния период в размер на 156433,03 лв., която надвишава законоустановения лимит на несъответствието в размер на 150000 лв., поради което е достигнал до правния извод, че трябва да бъдат отнети в полза на държавата наличните леки автомобили и равностойността на всички отчуждени имуществени права през проверявания период, с изключение на и преминали през техните банкови сметки, но неналични суми.

Както бе изяснено, при определяне стойността на „нетните доходи” по смисъла на § 1, т. 5 от ДР от закона не трябва да се преценява дали съответни доходи, приходи и източници на финансиране са законни или не - принципно, преценката за законност на придобиването се извършва при констатирано значително несъответствие между несъответствието между имуществото и нетния доход (арг. § 1, т. 5 от ДР на закона), като на отнемане подлежи именно незаконно придобитото имущество, а **не дохода или прихода** (арг. чл. 62, във вр. с чл. 63, ал. 2 от закона).

От приетата от СГС и **неоспорена** от страните СИЕ, извършила анализ на всички установени по делото доходи и приходи на ответниците през проверявания период, съпоставени с извършените от проверяваните лица обичайни и извънредни разходи, се установява, че получените приходи от ответниците през периода от 28.04.2007 г. до 28.04.2018 г. са общо в размер на сумата от **83451,27 лв.**, формирана, както следва: **А)** от М. М. А.: **1) 562,41 лв.** - сборът от получените облагаеми доходи, декларирани пред НАП; **2) 1482,84 лв.** - сборът от получените възнаграждения от трудови и приравнени на тях правоотношения; **3) 951,71 лв.** - получени субсидии от ДФ „Земеделие” за 2017 г.; **4) 7204 лв.** - печалба от хазартна игра чрез игрален автомат, Казино „Унибет”, през 2013 г.; **5) 2862 лв.** - обезщетение от ОДБХ-Кърджали през 2014 г.; **6) 9920 лв.** - получени суми от банкови кредити, парични кредити и теглени суми от АТМ „Терминал” или общо в размер на **22982,96 лв.**; **Б)** от С.Г. Б.-А.: **1) 25563,92 лв.** - сборът от осигурителния доход и получените обезщетения от фондовете на НОИ; **2) 6205,37 лв.** - получени от НОИ обезщетения за временна неработоспособност, за безработица и помощи; **3) 2412 лв.** - получени детски надбавки и **4) 11427,01 лв.** - получени суми от банкови кредити, парични кредити и теглени суми от АТМ „Терминал” или общо в размер на **45608,30 лв.**; **В)** от двамата ответници: **1) 6400 лв.** - пазарната стойност на продадения на 04.04.2014 г. л. а. „Джип Гранд Чероки”, с рег. № *****, придобит на 11.02.2010 г.; **2) 2900 лв.** - пазарната стойност на продадения на 03.12.2010 г. л. а. „Фолксваген Пасат”, с рег. № *****, придобит на 03.09.2008 г. и **3)**

5560 лв. - пазарната стойност на продадения на 24.09.2015 г. л. а. „Мерцедес С 180”, с рег. № *****, придобит на 27.10.2014 г. или общо в размер на **14860 лв.**

Към приходната част трябва да се добави и сумата от 4800 лв., представляваща пазарната стойност на продадения на 03.10.2014 г. л. а. „Мерцедес 300Е”, с рег. № *****, придобит на 18.06.2010 г., както и сумата от - 69511,31 лв., представляваща сборът от паричните средства, хранващи банковите сметки на ответниците (внесени лично от М. М. А., членове на неговото семейство и чрез трети лица), вкл. и такива, с които са погасявани кредити, като от общия им сбор от 90858,32 лв. (по т. 4.4. от заключението на СИЕ) трябва да се извади сумата от 21347,01 лв. (сбора от получените от семейството парични заеми и банкови кредити - т. 1.5 от заключението на СИЕ). Тази сума трябва да се включи в приходната част, с изключение на сумите по банковите сметки, с които са изплащани погасителни вноски. Макар и да не е доказано точно с каква сума от тези постъпления в банковите сметки са погасявани предоставените на ответниците парични заеми и банкови кредити, въззивният съд, дори приемайки най-благоприятния за ищеца подход, достига до извода, че от внесените авоари по тези банкови сметки ответниците са погасили всички заемни дългове (общо в размер на установената от заключението на СИЕ сума от 21347,01 лв.). Следователно, към приходната част трябва да се отнесе общо и сумата от **74311,31 лв.** (4800 лв. - продажна цена при отчуждаването на л. а. „Мерцедес 300Е”, с рег. № ***** + 69511,31 лв. - постъпили по банкови сметки на ответниците, които представляват приход за тях).

При така изяснените правнорелевантни факти през проверявания период всички приходи на ответниците възлизат общо на сумата от **157762,58 лв.** (83451,27 лв. + 74311,31 лв.)

Към приходите не трябва да се включат 19320 щатски долара (840 щатски долара x 23 месеца - възнаграждение за положен труд при турски работодател за периода от 15.01.2005 г. до 28.12.2016 г.) и 5000 лв. (дарения през 2012 г. от роднини по случай сватбата на ответниците), тъй като, от една страна, въззивният съд напълно споделя фактическите и правните изводи на първоинстанционния съд при анализ на достоверността на свидетелските показания, допуснати за установяване на този приход, поради което на основание чл. 272 ГПК препраща към тях и те стават част от правните съждения на САС, а от друга страна, без съответен правен довод във въззивната жалба, подадена от ответниците, за необоснованост на първоинстанционното решение в тази част въззивният съд не може да приеме за доказани различни факти извън тези, които е установил съдът в обжалваното решение - в този смисъл е както правната норма, уредена в чл. 269, изр. 2 ГПК, така и задължителните за правосъдните органи тълкувателни разяснения, дадени в т. 3 от ТР № 1/9.12.2013 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2013 г., ОСГТК.

Както бе пояснено, за целите на закона не следва да се преценява дали даден **доход, приход или източник на финансиране** е законен или не, ако това обстоятелство не е установено по несъмнен начин (напр. с влязла в сила присъда), а от съществено значение е законността на придобитото през проверявания период **имущество** и то след като се

установи значително **несъответствие** по смисъла на § 1, т. 7 от ДР на закона. Поради тази причина, в приходната част са включени всички суми, които са постъпили като авоари по банковите сметки на ответника, както и от продажбата на придобитите леки автомобили.

При така приетите за установени правнорелевантни факти настоящата съдебна инстанция достига до фактическия извод, че през проверявания 10-годишен период ответниците е получили приходи общо в размер на **157762,58 лв.**

ССЕ е установила, че през релевантния период извършените обичайни (съобразно легалната дефиниция, уредена в § 1, т. 6 от закона - разходите за издръжка на лицето и на членовете на семейството му съобразно данните на НСИ) и извънредни разходи (разходи за пътувания в чужбина; разходи за данъци, такси и глоби; разходи за застраховки, обучение; други разходи/наказателни постановления; други разходи за закупуване на техника) възлизат на сумата от 104305,98 лв. (към разходната част не трябва да се включват изплатените заеми и кредити общо в размера на 21347,01 лв., тъй като тази сума вече е приспаднала от приходната част - от авоара по банковите сметки). Но към извънредните разходи трябва да се прибави и сумата общо от 44700 лв., представляваща разходи за закупуване на процесните автомобили (изчислена към момента на тяхното придобиване съобразно тяхната пазарна стойност (арг. чл. 69, ал. 2 ЗПКОНПИ), както и разходите за придобиване на дружествени дялове от „Дикме-49” ЕООД в размер на 20 лв., поради което всички обичайни и извънредни разноси на ответниците през релевантния период възлизат на сумата от **149025,98 лв.** (104305,98 лв. + 44700 лв. + 20 лв.). Следователно, нетните доходи по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на закона възлиза на положителна величина от **8736,60 лв.** (157762,58 лв. приход - 149025,98 лв. обичайни и извънредни разходи).

Както бе изяснено, в имуществото по смисъла на § 1, т. 1 от закона не се включват разходи за придобиване на движими и недвижими вещи, дружествени дялове, акции и други имуществени блага, а самите материални блага, поради което в патримониума на ответниците за проверявания период не следва да се включват разходите за погасяване на кредити, за придобиване на леки автомобили, както и сумите, с които ответникът като титуляр се е разпоредил със своя авоар по банковите сметки, а стойността на **наличните** към края на проверявания период авоари, движими вещи и дружествени дялове (не е спорно обстоятелството, че част от описаните в исковата молба авоари са налични към края на проверявания период, поради което трябва да се вземат предвид при изчисляване на имуществото на ответниците). Следователно, въззивният съд трябва да преизчисли и стойността на придобитото имущество по задача № 4 от заключението на ССЕ, както следва: **1) 14000 лв.** - пазарната стойност на л. а. „Мерцедес” Е320, към момента на неговото придобиване на 15.06.2015 г.; **2) 7700 лв.** - пазарната стойността на л. а. „Фолксваген Пасат”, с рег. № ***** към момента на неговото придобиване на 06.08.2013 г.; **3) 4889,58 лв.** - налична сума към края на проверявания период по банкова сметка ***** - в евро; **4) 30105,63 лв.** - налична сума (внесените 29624,08 лв. + начислената възнаградителна лихва в размер на 481,55 лв.) към края на проверявания период по банкова сметка *****; **5) 3911,66 лв.** - налична сума към края на проверявания период по банкова сметка *****;

6) 977,92 лв. - налична сума към края на проверявания период по банкова сметка ***** - в евро; 7) 66,29 лв. - налична сума към края на проверявания период по банкова сметка *****, 8) 9931,43 лв. - налична сума (внесените 9781,13 лв. + начислената възнаградителна лихва в размер на 150,30 лв.) към края на проверявания период по банкова сметка ***** - в евро; 9) 20 лв. - дружествени дялове в Дикме-49" ЕООД, като сборът на тези суми възлиза на **71602,51 лв.**

Настоящият съдебен състав споделя формираното в практиката на ВКС становище, че внесените и преведени суми по банкови сметки на ответника (проверяваното лице), които **не са налични** по тези сметки в края на проверявания период, нито подлежат на отнемане в полза на държавата, **нито са релевантни** – чрез включването им в имуществото на ответника за определяне размера на несъответствието по смисъла на § 1, т. 7 ЗОПДИПД (отм.), доколкото тези суми само са „преминали” през това имущество в проверявания период – били са разходвани, без да са вложени, респ. трансформирани в друго подлежащо на отнемане имущество (а когато са вложени за придобиването на такова имущество – то подлежи на отнемане, или неговата равностойност ако е било отчуждено – в предвидените от закона случаи, и само ако е налице значително несъответствие по смисъла на специалния закон). Тази практика на ВКС е трайно установена – формирана е по приложението още на ЗОПДИПД (отм.) (напр. Решение № 129/08.06.2015 г. по гр. д. № 5562/2013 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, Решение № 228/06.07.2015 г. по гр. д. № 5321/2013 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, Решение № 137/02.11.2018 г. по гр. д. № 2507/2017 г. на IV-то гр. отд. на ВКС) и е доразвита в същия смисъл – и по приложението на ЗОПДНПИ (отм.), идентичен по нормативен смисъл със ЗПКОНПИ – Решение № 97/18.05.2018 г. по гр. д. № 3224/17 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, Решение № 200/14.02.2019 г. по гр. дело № 4143/2017 г. на III-то гр. отд. на ВКС, Решение № 147/16.09.2019 г. по гр. дело № 1998/2018 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, Решение № 83/20.07.2020 г. по гр. дело № 4939/2017 г. на IV-то гр. отд. на ВКС. За изходна позиция в тази константна практика на ВКС се приема, че на изследване подлежи имуществото на проверяваните лица (ответниците) в началото и в края на проверявания период, като несъответствието следва да се определи от съпоставянето на нетния доход и стойността, **получена от разликата между имуществото в края на проверявания период и това в началото на периода**. Тази изходна позиция в актуалната практика на ВКС, формирана по приложението на ЗОПДНПИ (отм.), е изведена и изрично основана, и на разясненията в същия смисъл, дадени в раздел IV, т. 1 от мотивите към решение № 13/13.10.2012 г. по конст. дело № 6/2012 г. на Конституционния съд. В Решение № 147/16.09.2019 г. по гр. дело № 1998/2018 г. на IV-то гр. отд. на ВКС е прието и следното: „Както е посочено в Решение № 129/08.06.2015 г. по гр. д. № 5562/2013 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, предмет на отнемане могат да са налични средства, т. е. такива в икономическата им функция на запас от стойност (натрупани и неизразходвани средства) и в по-тясното им разбиране, налични по банкови сметки, ако за тях са налице и останалите условия за отнемане по закона. Не могат да бъдат предмет на отнемане обаче парични средства, преминали през банковите сметки на лицето или през неговото имущество, но **неналични** към датата на предявяване на иска по чл. 74, ал. 1 от ЗОПДНПИ (отм.), тъй като законът не

предвижда такава възможност. Предмет на отнемане може да бъде само имущество, което е налично в патримониума на лицето или е във владение на лицата по [чл. 64](#), [чл. 65](#) [чл. 66](#) и [чл. 67](#) от [ЗОПДНПИ](#) (отм.), а само в случаите, когато с него е сключена възмездна разпоредителна сделка с трето добросъвестно лице, поради която сделка отнемането е невъзможно, се присъжда паричната равностойност. В случаите, когато чрез получените парични средства, които не са налични към момента на предявяване на иска по [чл. 74](#), [ал. 1](#) от [ЗОПДНПИ](#) (отм.), **са придобити имущества, то на отнемане ще подлежат тези имущества**. Паричните средства, които са изразходвани и не са налични, доколкото не е установено да са трансформирани в реални активи или да се намират по сметка на проверяваното лице или на лицата по [чл. 63](#), [чл. 64](#), [чл. 65](#), [чл. 66](#) и [чл. 67](#) от [ЗОПДНПИ](#) (отм.), не попадат в предметния обхват на [чл. 62](#) и [чл. 63](#), [ал. 2](#) от закона и не подлежат на отнемане. Тези парични средства могат да бъдат третираны като преминали през имуществото на проверяваното лице, а както е посочено в [решение № 97/18.05.2018 г.](#) по гр. д. № 3224/17 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, не може да се отнеме равностойността на имущество, което е преминало през патримониума на проверяваното лице, т. е. не е в негово притежание в края на изследвания период, тъй като не е необходимо да се доказва, че равностойността на отчужденото през изследвания период имущество е вложена в придобиването на друго имущество до изтичането на този период”. За преодоляване на противоречивата практика и по този въпрос е образувано тълк. д. № 4/2021 г. по описа на ВКС, ОСГК, което обаче не е основание за спиране на въззивното производство.

Следователно, стойността на имуществото по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на закона на ответника през проверявания период е общо в размер на сумата от **71602,51 лв.**

При така изяснените правнорелевантни факти и изложените правни доводи не е налице превишаване по смисъла на § 1, т. 7 от ДР на закона на придобитото през проверявания период имущество (71602,51 лв.) и нетния доход (8736,60 лв.). Това превишение е под 150000 лв. - **62865,91 лв.**, поради което предявените конститутивни искове се явяват неоснователни и следва изцяло да бъдат отхвърлени, без да се изяснява дали конкретните имуществени блага, включени в имуществото на проверяваното лице, са придобити от законни източници.

Но дори и да се приеме, че в имуществото по смисъла на § 1, т. 1 от закона се включват всички преминали, но неналични към края на проверявания период по банковите сметки на ответниците парични авоари, отново това превишение е по-малко от 150000 лв. от заключението на СИЕ постъпилите по банковите сметки на ответниците суми са общо в размер на 90858,32 лв. (макар и 21347,01 лв. да са били предназначени за погасяване на породени парични задължения по договори за заем и банкови кредити), като към нея трябва да се прибави стойността на наличното към края на проверката имущество (общо сумата от 21700 лв. - сборът от пазарната стойност на двата придобити, но неотчуждени леки автомобили) и 20 лв. дружествени дялове, т.е. имуществото би било в размер на сумата от 112578,32 лв., като несъответствието по смисъла на § 1, т. 7 от закона би възлизало на сумата от 103841,72 лв. (112558,32 лв. - 8736,60 лв.). Но и ако към имуществото се прибавят

и преминалите през патримониума на ответниците придобитите, но отчуждени леки автомобили, имуществото би възлизало на сумата от 135578,32 лв. (90858,32 лв. по т. 4.4. от заключението на СИЕ + 44700 лв. по т. 4.3. от това заключение + 20 лв. дружествени дялове), несъответствието по смисъла на § 1, т. 7 от закона би възлизало на сумата от 126841,72 лв. (135578,32 лв. - 8736,60 лв.), т.е. по-малко от изискуемия минимум от 150000 лв.

Тъй като правният извод на въззивния съд не съвпада с крайните правни съждения на първоинстанционния съд, обжалваното решение трябва да бъде отменено в частта, в която предявените иски с правно основание 75, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.) са били уважени, като те бъдат отхвърлени и в тази част. С оглед изхода на правния спор, предмет на въззивното производство, обжалваното решение трябва да бъде отменено и в частта, в която ответниците са осъдени на основание чл. 78, ал. 1 ГПК да заплатят на ищеца сумата от 674,90 лв., респ. на основание чл. 78, ал. 6 ГПК да заплатят по сметка на СГС сумата от 1520,80 лв. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответниците трябва допълнително да бъде присъдена сумата от **1130,72 лв.**, представляваща извършени съдебни разноси пред СГС, а на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК в полза на въззивниците-ответници трябва да се присъди общо сумата от **4441,97 лв.** (760 лв. заплатена държавна такса + 3681,97 лв. заплатено адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство пред САС, при основателност на своевременно релевираното от процесуалния представител на ищеца възражение за прекомерност; въззивният съд счита, че с оглед на действителната правна и фактическа сложност на делото минимално нормативно установеното адвокатско възнаграждение при цена на иска в размер на 107598,44 лв. се явява справедливо; от друга страна, именно въззивният съд е извършил всички изчисления, за да установи четирите релевантни стойности по делото: 1) доходи, приходи и източници на финансиране; 2) обичайни и извънредни разходи; 3) нетни доходи и 4) имущество на проверяваните лица).

Тъй като ищецът е освободен от процесуалното задължение **предварително** да заплаща държавна такса за разглеждане на предявените от него иски - на основание чл. 75, ал. 3 ЗОПДНПИ (отм.), съгласно чл. 78, ал. 2 ЗОПДНПИ (отм.) с решението си съдът трябва да присъди дължимата от Комисията държавна такса - тази правна норма е специална и дерогира правилата, уредени в чл. 84 ГПК, във вр. с чл. 162, ал. 2 ДОПК. Съобразно изхода на спора ищецът трябва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на СГС държавна такса в размер на **4303,94 лв.**, а в полза на бюджета на САС сумата от **2151,97 лв.** (вкл. и на основание чл. 78, ал. 6 ГПК, във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК).

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 265893/27.09.2021 г., постановено по гр. дело № 16159/2018 г. по описа на СГС, ГО, I-1 с-в, **в частта**, в която са уважени предявените от КОМИСИЯ ЗА

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ЗА ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО ПРИДОБИТОТО ИМУЩЕСТВО срещу М. М. А. и С.Г. Б.-А. искове с правно основание чл. 75, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.) за отнемане в полза на държавата от патримониума на М. М. А. и С.Г. Б.-А. на основание чл. 62 и чл. 63, ал. 1 и чл. 72 ЗОПДНПИ (отм.) на следното имущество: 1) л. а. „Мерцедес” Е 320, с рег. № *****; 2) л. а. „Фолксваген Пасат”, с рег. № *****; 3) сумата от 5000 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 24.10.2015 г. л. а. „Мерцедес” Ц 180, с рег. № *****; 4) сумата 1700 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 03.12.2010 г. л. а. „Фолксваген Пасат”, с рег. № *****; 5) сумата 3400 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 03.10.2014 г. л. а. „Мерцедес” 300Е, с рег. № *****; 6) сумата 6200 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 04.04.2014 г. джип „Гранд Чероки”, с рег. № ***** и 7) сумата от 20 лв., представляваща равностойността на 2 дружествени дяла от „Дикме-49” ЕООД (този иск е предявен и уважен само срещу М. М. А.); **в частта**, в която на основание чл. 78, ал. 1 ГПК М. М. А. и С.Г. Б.-А. са осъдени да заплатят на КОМИСИЯ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ЗА ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО ПРИДОБИТОТО ИМУЩЕСТВО сумата от 674,90 лв., както и **в частта**, в която М. М. А. и С.Г. Б.-А. са осъдени да заплатят на основание чл. 78, ал. 6 ГПК в полза на бюджета на СГС сумата от 1520,80 лв., като ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявените от КОМИСИЯ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ЗА ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО ПРИДОБИТОТО ИМУЩЕСТВО, с адрес гр. София, пл. „Св. Неделя” № 6 срещу М. М. А., ЕГН ***** и С.Г. Б.-А., ЕГН ***** , двамата с адрес гр. **, ж. к. „***” № **, вх. „*”, ет. *, ап. ** искове с правно основание 75, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.) за отнемане в полза на ДЪРЖАВАТА на основание чл. 62 и чл. 63, ал. 1 и чл. 72 ЗОПДНПИ (отм.) на следното имущество: 1) л. а. „Мерцедес” Е 320, с рег. № *****; 2) л. а. „Фолксваген Пасат”, с рег. № *****; 3) сумата от 5000 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 24.10.2015 г. л. а. „Мерцедес” Ц 180, с рег. № *****; 4) сумата 1700 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 03.12.2010 г. л. а. „Фолксваген Пасат”, с рег. № *****; 5) сумата 3400 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 03.10.2014 г. л. а. „Мерцедес” 300Е, с рег. № *****; 6) сумата 6200 лв., представляваща парична равностойност на отчужден с договор за продажба от 04.04.2014 г. джип „Гранд Чероки”, с рег. № ***** и 7) сумата от 20 лв., представляваща равностойността на 2 дружествени дяла от „Дикме-49” ЕООД (този иск е предявен и уважен само срещу М. М. А.).

ПОТВЪРЖДАВА Решението в останалата част.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК КОМИСИЯ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ЗА ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО ПРИДОБИТОТО ИМУЩЕСТВО да заплати на М. М. А. и С.Г. Б.-А. допълнително сумата от **1130,72 лв.** - съдебни разноски пред СГС, а на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК и сумата от **4441,97 лв.** - съдебни разноски пред САС.

ОСЪЖДА на основание чл. 75, ал. 3 ЗОПДНПИ (отм.) КОМИСИЯ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ЗА ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО

ПРИДОБИТОТО ИМУЩЕСТВО да заплати в полза на бюджета на СГС сумата от **4303,94 лв.**, а в полза на бюджета на САС сумата от **2151,97 лв.** – държавна такса.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото Решение да се връчи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____